ԵՐԵՍՈՒՆ ԵՒ ԵՐԿՐՈՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ (3416) — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 24 ՓԵՏՐՎԱՐ 1883 — Ն. Տ. 8 ՄԱՐՏ

ԱՄԱՐԱՐ

ԼՐԱԳԻՐ

ԳԱՅՄԱՆ

Տարեկան դին Կ. Պոլսոյ համար 10 Մէճիտիա
» » Գաւառաց » 12 »
Վեցամսեայ » Կ. Պոլսոյ » 5 1/2 »
» » Գաւառաց » 6 1/2 »
Օտար թղթատարով ղրկուած 2 1/2 լիրա
Ծանուցման տողը մէկ անգամի համար 3 ղրշ երկու անգամի համար 2 ղրշ է. աւելի անգամներու համար զատ սակարկութիւն կը լինի։

30 ՓԱՐԱԶ — ՀԱՆԱՊԱԶՕՐԵԱՅ — 30 ՓԱՐԱԶ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ՊԱՅՄԱՆ

Դուրս գնացած լրագրաց ճամբու ծախքը խմբագրութեան վրայ է։
Լրագրոյս վերաբերեալ նամակ կամ որեւ իցէ գրութիւն խմբագիր Տնօրէնին պիտի ուղղուի։
Կ. Պոլիս Բիղա փաչա կօղուշը, Շարգ Զարշըսը թիւ 33 Մասիսի դրատնակը։
Ճանրու ծախքը չվճարուած նամակ չընդունուիր։
Զատուած նամակ, յօդուած, եւայլն ետ չեն տրուիր։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Խառն. — Հեռագրական. — Ազգային լուրեր. — Ազգ. Հիւանդանոցի Ողբանոցն եւ Ազգ. Ուսումն. խորհուրդ. — Շրջաբերական Ուսումնական խորհրդոյ. — Թղթակցութիւն (Սամսոն). — Թերթ մ'ն Մասիսի։

Կ. ՊՈԼԻՍ 24 ՓԵՏՐՎԱՐ

ԽՕՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

Վեհ. Սուլթանն երեքշաբթի իրիկուն կայսերական պալատն մէջ շքեղ ճաշ մը տուաւ իւր նախարարաց։ Մեծ Եպարքոս Բարձր. Սայիտ փաշա, Ներքին գործոց Նախարար Էահէտ փաշա, Սաֆվէթ փաշա, Ղազի Օսման փաշա, Տերվիշ փաշա, Հիւսէյին Հիւսնի փաշա, Ղազի Ահմէտ Մուխթար փաշա, արտաքին գործոց Նախորդ Նախարար Սայիտ փաշա, Միւնիր պէյ եւ Պոլսոյ փարոսներուն տնօրէն Պ. Կապրիել Քոլաս և Օսմ. կայսերական պանքային տնօրէն Պ. Ֆոսթըր ներկայ էին։ Ճաշէն յետոյ Պ. Ֆոսթըր Ն. Կ. վեհափառութեան ներկայանալու պատիւ ունեցաւ։

Խթէրնէքսբրէս կը ծանուցանէ թէ Աւստրիոյ կայսրն հաւանութիւն տուած լինելով Սաատուլլահ փաշային Վիէննայի Օսմանեան դեսպան անուանելուն, այս վերջինն անուանումը վերջնական կրնայ համարուիլ այժմ։ Բայց կայսերական հրամանագիրը չպիտի հրատարակուի մինչեւ որ իւր յաջորդին անունն ալ ըստ սովորութեան Գերմանիոյ կայսեր հաւանութեանը ներկայացուի։ Զրոյց կայ թէ նախորդ արտաքին գործոց նախարար Սայիտ փաշա պիտի յաջորդէ Սաատուլլահ փաշայի։

Վեհ. Սուլթանն Գ. կարգի Մեճիտիէ պատուանշան շնորհեց Օսմանեան ընդհանուր պարտուց վարչական խորհրդին նախագահ և Ֆըրանսայի պատուիրակ Պ. Օպարէի։

Վագրթ գոհութեամբ կը ծանուցանէ թէ Օսմ. պաշտօնատարաց անվճար ամսականներուն փոխարէն գաւառաց վրայ Հավալէ տալու դրութիւնը ջնջուած է։

Գերմանիոյ կայսրն Ոսկի Թագին (Քուռոն տ'օռ) պատուանշանը տուաւ արտաքին գործոց նախարարութեան խորհրդական Ցատեան Յարութիւն էֆէնտիի։

Վագրթ կ'ըսէ թէ երկուշաբթի օրն Աւստրիական դեսպանն հեռագիր մ'ստացած է Վիէննայէն ծանուցանող թէ Աւստրիական կառավարութիւնը կ'ընդունի ծխախոտի Ռէժիին նկատմամբ վերջին օրերս արտաքին գործոց նախարարին և Աւստրիական դեսպանատան միջեւ փոխանակեալ կարծեաց արդիւնքը։

Սըր Հէնրի Լայարտ դեսպանութեան օրով անգլիական դեսպանատան և Բ. Դրան միջեւ կընքեալ գերեվաճառի դաշնագրին մէջ քանի մը բարեփոխութիւններ մտցուեցան։ Անցեալ շաբաթ օրն անգլիական դեսպանատան գործակատար Գ. Ռինտհէմ և արտաքին գործոց նախարար Արիֆի փաշա պայմանագիր մը կնքեցին, որ գերեվաճառի դաշնագրէն քանի մ'ա։ելորդ բառեր կամ խօսքեր կը ջնջէ։

Երէկ Բ. Դուռը դումարեալ նախարարաց խորհուրդը՝ ծխախոտի Ռէժիին, Լիբանանու նոր կառավարչին ընտրութեան, և երկաթուղեաց միացման խնդիրներովն զբաղեցաւ։

Լիբանանու խնդիրը միշտ նոյն վիճակի մէջ է։ Բ. Դուռն և տէրութեանց մեծ մասն ո՛րքան ալ համոզուած լինին թէ Ռիւսթէմ փաշայի պաշտօնավարութեան նորոգումը լաւագոյն լուծումն է Լիբանանու խնդրոյն, յօդուտ բարեկարգութեան և խաղաղութեան, Ֆրանսա կը հակառակի միշտ։

Նոյն մարքիզը չուզեց ներկայ գտնուիլ դեսպանաց գումարման, ուր Ռիւսթէմ փաշայի վերընտրութիւնը պիտի առաջարկուէր։ Կը կարծուի թէ Վեհ. Սուլթանն հրաման պիտի ընէ արտաքին գործոց նախարար Արիֆի փաշայի, որպէս զի դեսպանները խորհրդակցութեան մը հրաւիրէ, յորում Ռիւսթէմ փաշայի պաշտօնին դադարումը կատարուած իրողութիւն մը պիտի համարուի, և ուրիշ ընտրելիներ նկատողութեան պիտի առնուին։ Բ. Դուռն այժմէն դեսպանաց կարծիքն իմանալ ուզած է թէ զո՞վ յաջորդ կը ներկայեն Ռիւսթէմ փաշայի։

Կը հաւատան թէ Ռիւսթէմ փաշա դիւանագիտական պաշտօնի մը պիտի կոչուի։

Պերլինի դաշնագիրն ստորագրող մեծ տէրութիւնք դեռ չը պատասխանեցին արտաքին գործոց նախարար Արիֆի փաշայի շրջաբերական հեռագրին, որով ուշադրութիւն հրաւիրած էր Պերլինի դաշնագրին այն յօդուածին վրայ, որ կը տրամադրէ թէ ի վնաս Թուրքիոյ հողային ընդարձակութիւն ստացող պետութիւնք (Պուլղարիա, Սերպիա և Գարատաղ) պիտի մասնակցին Թուրքիոյ պարտուց վճարման։ Կը հաւատան թէ տէրութիւնք կը բանակցին համաձայնութեան մը հասնելու համար, յորմէ յետոյ ուղղակի Բ. Դրան հետ բանակցութեան պիտի մտնեն՝ գոհացուցիչ լուծումմ մը տալու համար առ կախ խնդրոյն։

Բ. Դուռն այժմ բանակցութեան մտած է այն տէրութեանց հետ, որոց հետ կնքեալ առևտրական դաշնադրոց պայմանաժամը լրացած է մարտ 1 ին։ Այս բանակցութեան նպատակն է առժամեայ կարգադրութիւն մ'ընել մինչև որ առևտրական նոր դաշնագիրք վերջնապէս կնքուին։ Ցիշեալ տէրութիւնք կը պահանջեն որ այս պարագայիս մէջ Բ. Դուռն իրենց հպատակաց նոյն դիւրութիւնները տայ զորս տուած է ամենէն աւելի նպաստաւորեալ ազգին։ Բայց Բ. Դուռն առ այժմ այս պահանջումը կատարելու տրամադիր չերեւիր։

Կ'ըսուի թէ Զ. շրջանակի թաղապետութեան գլուխ Պլաք պէյ թաղապետական ապահովագրութեան սենեակ մը հաստատելու խորհուրդ յղացածէ։ Ըստ այմ՝ կալուածատէրք իրենց անշարժ ստացուածքն ապահովութեան պիտի դնեն թաղապետութեան քով։ և եթէ արկած մը պատահի, թաղապետութիւնը փոխանակ դրամական հատուցումի տալու, ինք պիտի նորոգէ կամ վերաշինէ վնասեալ կամ բոլորովին այրած տուներն ու խանութները։ Ամերիկեան դրութիւն մ'է այս, որ լաւագոյն արդիւնքներ տուած է, և Պլաք պէյ, որ երբեմն Ուաշինկթոնի դեսպան եղած է, անձամբ տեսած է այս դրութեան արդիւնքները։

Պերղամայէն կը գրեն թէ ձմեռն ի բուն տիրող երաշտութեան պատճառաւ արջառք մեծապէս վնասուեր են։ մանաւանդ ոչխարներն։ արօտավայրէ զուրկ և անջրդի դաշտերէից մէջ չոր ցուրտի ենթակայ, հազարներով կոտորուեր են։ Ասդէորդք յետին նեղութեան մէջ կը գտնուին եղեր, որովհետեւ իրենց բոլոր դրամագլուխը կորուսեր են։

Արեւելեան և արեւմտեան երկաթուղեաց միացման խնդրոյն կարգադրութիւնը մօտ կ'երեւի։ Բ. Դուռը դեռ կը պնդէ Բրիշլինայի վրայ, իբրեւ միացման կէտ. բայց Աւստրիա և Սերպիա՝ Վրանիայի գիծը նախապատիւ կը համարին, և որովհետեւ Սերպիական գիծերուն շինութիւնն արագապէս յառաջ կ'երթայ և աւարտելու մօտ է, հաւանական կը կարուի թէ Բ. Դուռը վերջապէս հաւանութիւն պիտի տայ Վրանիայի։

Իսթէրն էքսբրէս կ'ըսէ թէ միացման գիծերու շինութեան համար հարկ եղած դրամագլուխը պատրաստ է, եթէ Բ. Դուռը վերջնապէս ընդունի միացումը Վրանիայի մէջ և Պ. Հիրշի հետ իւր հաշիւները կարգադրէ։

Մինչեւ փետրվարի վերջը ջընջուած թղթադրամոց գումարը 1 երկիլիոն 404 միլիոն 557 հազար 431 ղրուշի կըհասնի։ Հրապարակին վրայ 195 միլիոն 442 հազար 549 ղրուշի թղթադրամ մնացած է։

Վագրթ կը ծանուցանէ թէ Վեհ. Սուլթանը նաւֆարոսներուն տնօրէն Պ. Կապրիել Քոլասի Գ. կարգի Օսմանիէ և Կնոջը Գ. կարգի Շէֆֆաթի պատուանշան շնորհած է։

Լա Թիւրքի իւր մասնաւոր տեղեկութեանց յենլով կը ծանուցանէ թէ Օսմ. բանակին վերակազմութեան նոր ծրագիրն՝ իսլամաց համար զինուորական պարտաւորիչ ծառայութիւնն անփոփոխ կը պահէ և զինուորական ծառայութենէ ազատել ուզող անձանց համար մինչև ցարդ ի գործ դրուած պէոէլի դրութիւնը կը ջնջէ։ Թուրքիոյ ոչ-իսլամ ժողովրդէն առնուած զինուորական արոց (պէտէլմի) դրութիւնն ալ պիտի փոխուի եղեր։

Լոնտրայի «Իսթէրն Թելէկրաֆ» ընկերութեան շոգենաւն, որ ընդ ծովեայ հեռագրական խղեալ պարանները նորոգելու կը ծառայէ, և որ 15 օրէ ի վեր մայրաքաղաքիս նաւահանգիստը կը սպասէր, նախընթաց օրն Օտէսա դնաց հեռագրական պարանը նորոգելու համար։ Հետեւապէս կը կարծուի թէ Օտէսայի նաւահանգստին սառոյցներն արդէն հալած լինելով, մայրաքաղաքիս և Օտէսայի միջեւ հեռագրական ուղղակի հաղորդակցութիւնն առ առաւելն մէկ շաբաթէն կը վերահաստատուի։

Պերութէն եկած հեռագրական վերջին լուրերը կը ծանուցանեն թէ Բրուսիոյ Ֆրէտերիք Քարլ իշխանն երուսաղէմի սրբավայրերն այցելէ։ յետոյ անցեալ կիրակի Պերութ հասեր է և այսօր Դամասկոս պիտի երթայ։ Իշխանը Լիբանանու մէջ քանի մը փոքր պտոյտներ ըրեր է և ամէն տեղ մեծ պատիւներով ընդունուեր է Օսմ. իշխանութեանց կողմէ։

Պերութի կառավարիչ Նէճիպ փաշա մայրաքաղաքս եկաւ հրաժեշտով։

Ժուրնալ տը Քոնսթանթինոպլ լրագիրը կը ծանուցանէ թէ Արտաքին գործոց նախարարն անցեալ շաբթու Նորէն հրահանգ ղրկեր է Օսմ. դեսպանաց՝ պնդելու համար մեծ տէրութեանց քով որ Պերլինի դաշնագրին թուրքիոյ նպաստաւոր յօդուածները մեռեալ տառ չմնան։

Կը կարծուի թէ Բ. Դրան օրինաւոր պահանջմանց լուծում մը տալու համար Կ. Պոլսոյ դեսպանախորհուրդը վերստին պիտի գումարի։

Լոնտրայի թղթատարութեան վերատեսչին մէկ պաշտօնական տեղեկագրէն կը տեսնուի թէ 1881 տարւոյ մէջ 37,000 նամակ, որք 600) անգլիական ոսկւոյ դումար մը կը պարունակէին, նամակատանց մէջ ձգուած են առանց հասցէի և ստորագրութեան, և զուրկ ամէն ուրիշ յայտարար նշաններէ։

Երէքշաբթի գիշեր ժամ 9 1/2ին միջոցները Ֆաթիհի կողմը Գումրուլը Մէսճիտ կոչուած փողոցին մէջ հրդեհ ծագելով եօթը տուն և ինը խանութ այրեցան։

Զմիւռնիա հրատարակեալ «Արմենիա» լրագիրը կը ծանուցանէ թէ կայսերական կառավարութիւնը Զմիւռնիոյ քարափանց վրայ 100 կանդուն դեռնի մը պատճառաւ դադարած վճճին վաճառան տալ փափաքելով, որոշած է՝ Պոլսոյ Անդլիական դեսպանատան խնդրանաց՝ չառնուլ այն 0/0 ին 12 բաժինն, զոր ցարդ կ'ստանար քարափանց հասոյթներէն, պայման դնելով որ քարափանց ընկերութիւնն ալ հաւասարաբար նուազեցնէ բերուած և դուրս հանուած վաճառներէն առած տուրքը։

Անգլիական դեսպանատան զինուորական կցորդ Թրոթթը հաղորդեցը Զմիւռնիոյ գլխաւոր վաճառականաց դատարանին թեամբ քարափանց տուրքը պակսեցնելու և այս խնդրոյս վերաբերեալ քանի մը մանրամասնութիւնները կարդադրելու համար Զմիւռնիա գնացած է և ցարդ հոն կը գտնուի։ Արտօնատէր ընկերութեան տումարները կը ցուցնեն թէ քարափանց տարեկան հասոյթը միջին հաշուով 2,800,000 ղրուշի կը հասնի, մէճիտիէն 20 ղրուշէն։ Հետեւապէս կայսերական կառավարութեան թողած գումարը 330,000 ղրուշ կը լինի և արտօնատէր ընկերութիւնն ալ այս հաւասարութեամբ պիտի պակսեցնէր անցագինը։ Բայց թրոթթը զօրավարն յաջողեր է համոզել ընկերութիւնն, որ 0/0 ին 6 զեղչ մ'ալ ընէ, որով զեղչուած գումարը դրեթէ 500,000 ղրուշի պիտի հասնի։

Արեւելեան երկաթուղեաց աշնորէնութիւնը կը խնդրէ մեղմել ծանուցանել թէ Ռումելիի Լվառնայի միջեւ կատարմամբ երթեւեկութիւնը չորեքշաբթի օրէն ի վեր բացուած է։

Սամսթիոյ մէջ զմելիով տղայ մը փիրաւորած և անոր մահուան պատճառ եղած լինելու ամբաստանութեան ներքեւ գտնուող Տիրան անուն հայազգի տղուն դատն երեկ տեսնուեցաւ։ Եղեռնագործ ատենին առջեւ։ Ընթերցողք կը յիշեն թէ մեր անցեալ շաբաթ աւուր թուով այս մասին տեղեկութիւն մը տրուած էր արդէն։

Տղուն հարցաքննութենէն և մին 13, միւսը 10 տարեկան երկու Հայազգի տղայոց տուած վկայութիւններէն կ'երեւէր թէ մեռնող տղայն՝ Արտաշէս անուն՝ նախայարձակ եղած էր, մինչ Տիրան նուռ մը կ'ուտէր իւր ձեռքն ունենալով զմելի մը։ Իրարու հետ կռուելէ յետոյ, ի միասին գետին ինկած են, և այս անկման միջոցին Արտաշէս վերք մ'ստացած է։ Իսկ Տիրան դիտմամբ զմելիի հարուած չէ տուած։

Կարդացուեցաւ բժշկական տեղեկագիր մը, որ կը հաստատէր թէ Արտաշէսին զմելիի հարուածէն մեռած լինելն ստոյգ չէ։

Ընդհանուր դատախազը խօսք առնլով, Տիրանի մասին գործադրութիւնը պահանջեց այն յօդուածին, որ 15 տարի բանտարկութիւն կը տրամադրէ։ Իսկ տղուն հօրեղբայր և փոխանորդ Գրիգոր էֆէնտի Ղազարոսեան պաշտպան նոդական ընդարձակ ճառ մը կարդաց, յորում հաստատելէ յետոյ թէ այս դժբախտ դէպքն իւր ամբողջութեամբ տղայական կռիւ մ'էր և թէ Տիրան դիտմամբ չարութիւն մը չէր գործած, կ'եզրակացնէր ըսելով որ եթէ մինչեւ իսկ տղայն յանցաւոր դատուի, դատարանն [illegible] բայց եթէ երաշխաւոր մ'առնլով թող տայ զայն, քանի որ ըստ ծընընդեան վկայագրին, զոր Պարիզարքարանը տուած է, աղայն 10 տարու և 4 ամսու է միայն։

Դատարանի անդամք խորհրդակցութեան սենեակը քաշուելով, վճռեցին թէ Տիրան ո՛չ ճանչ է (ոճրագործ), ո՛չ դ-էրիէ է (յանցաւոր), այլ դ-ՐԻԷՀ (պակասաւոր), և որովհետեւ Պարիզարքարանի վկայագրին համեմատ տղայն օրինական տարիքը չունի, դատարանն որոշեց թէ երաշխաւոր մ'առնլով տղայն արձակուի, և այսպէս եղաւ։ Քանի մը հարիւր ունկնդիրք ներկայ էին այս դատին։

Վանէն կը գրեն մեզ փետր. 10/22 թուով.

«Ցմեռ մ'ի վեր է որ 1901 չ. տեղի ունեցած կոկորդական ցաւը վերսկսած է քաղաքիս մէջ և բաւական կոտորած կ'ընէ փոքրիկ մանկանցմէ։ Այդն ցաւն հետեւեալ կերպով կ'սկսի. նախ մանկան ծընոտին և վզին մէջ տեղը պնդապէս կ'ուռեցնայ և կը ճարակի դէպ ի շնչափողը, զոր ուռեցքովը լեցընելուն պէս՝ մանուկը կը մեռնի՝ զրկուելով կենսատու օդէն։ կայ որ կը ներդործէ մինչեւ մանկան թոքերը, զորս արորելով կեանքէ կը հանէ զմանուկն։ Ցեղիս բժիշկները ցարդ որոշակի պատճառ մը տուած չեն սոյն հիւանդութեան։

«Ցեղիս օդերը շատ դեղեցիկ կ'երթան, սակայն ցուրտը բաւական սաստիկ է և շրջակայ գիւղերը ձիւնապատ։»

Պուլղարական լրագիրք կը ծանուցանեն թէ ազատական կուսակցութեան գլուխ Պ. Զանքոֆ՝ Վրացայի մէջ դատաստանի ենթարկուած է կառավարութեան դէմ դաւադրած լինելու ամբաստանութեամբ։ Պ. Զանքոֆի դատաստանը փետր. 10/22 էն ի վեր սկսած է. ազատական կուսակցութեան պատկանող վեց փաստաբանք կը պաշտպանեն զՊ. Զանքոֆ։

ԿՈՐՍՈՒՆԱԾ ԿՆԻՔ

Ցաճկերէն կնիքս, որոյ վրայ փորագրուած էր Մէ։ոյէլ անունը, կորսուած լինելով, կը ծանուցանեմ թէ մինչեւ ցայսօր ո՛չ մի տեսակ պաշտօնական գրութեան վրայ չէի գործածած զայն. ուստի եթէ յետ այսորիկ երեւան ելնէ այդ կնքով կնքուած գրութիւն մը, արժէք չպիտի ունենայ ամենեւին։

Քարտուղար-Նարգիան
Ի Պաշտօնական Արտաշէն Գործոց
ՄԻՔԱՅԵԼ.

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Փարիզ 6 մարտ.

Երեսփոխանաց ժողովն այսօր շարունակեց վիճաբանութիւնը Պ. Պարոսէի և Պ. Անտրիէօյի առաջարկութեանց նկատմամբ։ Ցիշեալ առաջարկութիւնք սահմանադրութեան վերաքննութիւնը խնդրելու կը ձգտին։

Նախարարապետ Պ. Ֆիւլ Ֆերի ընդարձակօրէն բացատրեց այս առաջարկութեանց դէմ երէկ յայտնած կարծիքներն, եւ ժողովին վստահութեան հրաւէր կարդաց։

Այս առենախօսութենէն յետոյ, ժողովը 182ի դէմ 307 ձայնիւ իւր վստահութիւնն յայտնեց նախարարութեան վրայ։ եւ Պ. Պարսէ-Անտրիէօյի առաջարկները մերժեց։

Անգլիոյ երեսփոխանաց ժողովին մէջ Պ. Կլատսթոնի ըրած վերջին ատենաբանութեան վրայ խօսելով, Աժանս Հավաս կը հաստատէ թէ Պ. Կլատսթոնի փարիզ ուղեւորելուն վրայ երկու կառավարութեանց յարաբերութիւնները

Պէրլին 6 մարտ.

Պիւմէնթալ զօրավարը Բրուսիոյ պատերազմական նախարար անուանեցաւ փոխանակ Քամէքէ զօրավարին, որ երեսփոխանական ժողովոյ մէկ նոր քըւէին պատճառաւ հրաժարական տուած է։

Ամէնք 7 մարտ

Երեսփոխանական ժողովն երէկի եւ այս աւուր նիստերուն մէջ քուէարկեց եւրմացոյցին վերջին գլուխները։ Ցետոյ եւրմացոյցին ամբողջութիւնը քուէի դրուելով ընդունուեցաւ մեծամասնութեան կողմէ։

Պէրլին 7 մարտ

Գերմանիա՝ Մատակաքարի կառավարութեան հետ կը բանակցի պայմանագիր մը կնքելու համար, որ առեւտրական դիւրութիւններ եւ հող վարձելու հնարաւորութիւն տայ իւր հպատակաց։ Մատակաքարի կառավարութեան կողմէ արտասովոր դեսպանութիւն մը դարման մէջ հոս պիտի հասնի։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՎԱՐԶՈՒԹԵԱՆ ԵՐԷԿԻ ՆԻՍՏԸ

Բարեկենդանն իւր ստուերը ձըգած էր Վարչութեան երէկի նըստին վրայ։ Թառն ժողով չգումարեցաւ, որովհետեւ Կրօնական ժողովոյ անդամից մեծամասնութիւնը բացակայ էր. հետեւաբար՝ Կրօնական ժողով ալ չգումարեցաւ։

Իսկ Քաղաքական ժողովն, որ գումարեցաւ ընդ նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր և ատենապետութեամբ Վսեմ. Սիմէոն պէյի Մագասուտեան, զբաղեցաւ գլխաւորաբար այնպիսի խնդիրներով, որք Բ. Դրան հետ յարաբերութեանց նիւթ եղած են։ Ասոնք ըստ մեծի մասին գաւառաց քաղաքային վարչական ժողովներու ընտրութեանց կը վերաբերին, և երէկի նստին մէջ նկատողութեան առնուեցան այս նկատմամբ կարիքն, Երզնկայէն և Մալաթիայէն եկած գրութիւնք։

2. Քաղաքական ժողովոյ Դիւանին անդամներէն մին ծրագիր մը ներկայեց, ինչ ինչ բարեփոխումներ առաջարկելով Երուսաղէմայ վանքին կանոնադրութեան այն մասանց մէջ, որք այդ հաստատութեան մատակարարութեան կը վերաբերին։ Այս բարեփոխումներ կարեւոր դատուեցան, և որոշուեցաւ յառաջիկայ նստին մէջ մանրամասնօրէն քննել զանոնք, և Ազգ. ժողովոյ հաւանութեան ներկայել։

3. Շապին Գարահիսարի Աշխարհօվա գիւղին բնակիչներէն բազմաթիւ Հայեր, որք երկար ժամանակէ հետէ պանդխտած են ի Կ. Պոլիս, գիր մը ներկայեցին Քաղաքական ժողովոյն, դառնապէս գանգատելով յիշեալ գիւղին Հայ վարչատուց դէմ, որք 100 ղրուշի փոխարէն 1,000 ղրուշ կամ քանի մը հազար ղրուշ կ'առնուն, և Աշխարհօվայիք իրենց բոլոր կեանքը պանդխտութեան մէջ անցունելով հանդերձ, անկարող կը լինին վճարել

ՀԱՅԱԳՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Փարիզ 6 մարտ.

Երեսփոխանաց ժողովն այսօր շարունակեց վիճաբանութիւնը Պ. Պարոսէի եւ Պ. Անտրիէօյի առաջարկութեանց նկատմամբ։ Ցիշեալ առաջարկութիւնք սահմանադրութեան վերաքննութիւնը խնդրելու կը ձգտին։

Նախարարապետ Պ. Ֆիւլ Ֆերի ընդարձակօրէն բացատրեց այս առաջարկութեանց դէմ երէկ յայտնած կարծիքներն, եւ ժողովին վստահութեան հրաւէր կարդաց։

Այս առենախօսութենէն յետոյ, ժողովը 182ի դէմ 307 ձայնիւ իւր վստահութիւնն յայտնեց նախարարութեան վրայ։ եւ Պ. Պարսէ-Անտրիէօյի առաջարկները մերժեց։

Անգլիոյ երեսփոխանաց ժողովին մէջ Պ. Կլատսթոնի ըրած վերջին ատենաբանութեան վրայ խօսելով, Աժանս Հավաս կը հաստատէ թէ Պ. Կլատսթոնի փարիզ ուղեւորելուն վրայ երկու կառավարութեանց յարաբերութիւնները

Պէրլին 6 մարտ.

Պիւմէնթալ զօրավարը Բրուսիոյ պատերազմական նախարար անուանեցաւ փոխանակ Քամէքէ զօրավարին, որ երեսփոխանական ժողովոյ մէկ նոր քըւէին պատճառաւ հրաժարական տուած է։

Ամէնք 7 մարտ

Երեսփոխանական ժողովն երէկի եւ այս աւուր նիստերուն մէջ քուէարկեց եւրմացոյցին վերջին գլուխները։ Ցետոյ եւրմացոյցին ամբողջութիւնը քուէի դրուելով ընդունուեցաւ մեծամասնութեան կողմէ։

Պէրլին 7 մարտ

Գերմանիա՝ Մատակաքարի կառավարութեան հետ կը բանակցի պայմանագիր մը կնքելու համար, որ առեւտրական դիւրութիւններ եւ հող վարձելու հնարաւորութիւն տայ իւր հպատակաց։ Մատակաքարի կառավարութեան կողմէ արտասովոր դեսպանութիւն մը դարման մէջ հոս պիտի հասնի։

իրենց գիզուած պարարքերն, և այս-պէս մշտատեւ թշուառութեան մը դատապարտուած են։

Հայրենեաց այս մեծ վէրքը բուժելու համար, քաղաքական ժողովը դիւցազնական որոշում մ'ըրաւ, Աշխարհօվայց ոց խնդիրն յդելով... Ցնտեսական Միութեան, որ վարչութեան համար գոյութիւն ունի, քանի որ պաշտօնապէս վաւերացեալ է իւր կողմէ, իսկ Ազգին համար գոյութիւն չունի, քանի որ չգործեր, և կազմալուծեալ վիճակի մը մէջ կը գտնուի։

Գոհութեամբ կը ծանուցանենք սակայն թէ Ս. Պատրիարք Հայրն յանձն առած է վերակենդանացնել Ցնտեսական Միութիւնն, որ այնչափ կարեւոր պաշտօն մ'ունի կատարելու։ Ն. Սրբազնութիւն ի մեծ պիտի հաւաքէ Միութեան անդամներն, և նոր մղում մը պիտի տայ գործին։

4. Վարժապետանոցի և բարձրագոյն Ուսումնարանի մը հաստատման համար Ուսումնական խորհրդոյ պատրաստած ծրագիրը քաղաքական ժողովոյ ներկայացուեցաւ, բայց ժամանակն անցած լինելով, նկատառութիւնը թողուեցաւ յառաջիկայ նստին։ Այս պիտի կարեւոր հաստատութիւն մը հիմնելու համար Ուսումնական խորհուրդն 1,200 ոսկւոյ տարեկան ծախք մը, իսկ քանի մը հարիւր ոսկւոյ նախնական ծախք գուշակած է, նշանակելով այն աղբիւրներ, ո[illegible] թայթայուիլ այդ համեստ գումար։ Ուսումնական խորհրդոյ պաշտօնագիրը կը պարունակէ նաեւ Վարժապետանոցին և բարձրագոյն Ուսումնարանին ուսմանց ծրագրերն, որք իրենց տեսակին մէջ, կատարեալ կրնան համարուիլ։ Կը յուսանք թէ Վարչութիւնը ժամանակ չպիտի կորսնցնէ նկատողութեան առնելու այսպիսի ծրագիր մը, ի հարկին ուրիշ ամեն ազգային խնդրոց վրայ առաջնութիւն տալով անոր, և ամեն հոգածութիւն ցոյց պիտի տայ ադոր գործադրութիւնը դիւրացնելու համար։

5. Առաջնորդութեանց նորոգ կազմակերպութիւնը կատարելու պաշտօնով հաստատուած ցանձնաժողովոյ անդամներն, աշխարհական թէ եկեղեցական, ընդունած էին [illegible] ամանք ներկայացան քաղաքական ժողովոյն, որ գործին կարեւորութեան ու ստիպողականութեան վերայ խօսեցաւ անոնց։ Յետոյ որոշուեցաւ ցանձնաժողովոյ առաջին նիստը դումարել յառաջիկայ եւեթաբաթի, Պատրիարքարանի մէջ։

* * *

Ցնտեսական խորհուրդն իւր երեկի նստին մէջ քանի մը կարեւոր խնդիրներով զբաղեցաւ։

1. Որոշեց գործադրութեան դնել ազգային ուղղակի տրոց ընդհանրացման նոր կանոնագիրը, զոր նախորդ վարչութիւնը չենած և Ազգ. ժողովոյն հաստատել տուած էր։ Եւ որովհետեւ ազգային տրոց ընդհանրացման հիմն, ըստ այդ կանոնագրի, ճիշդ ազգահամարի մը կատարումն է, որոշեց նախ խնդրել մայրաքաղաքիս այն թաղերէն որք տակաւին ազգահամար չեն կատարած, շուտով կատարել այս գործողութիւն և արդիւնքն հաղորդել Պատրիարքարանի. որովհետեւ մայրաքաղաքիս թաղական խորհուրդներէն ոմանք ժամանակին կատարած են զայս գործողութիւն։ Որոշուեցաւ նաեւ տրոց բաշխման եղանակին նկատմամբ հրահանգ տալ թաղական խորհրդոց։ Ըստ վերոյիշեալ կանոնագրի, ազգային ուղղակի տուրքը թաղական խորհրդոց ձեռամբ հաւաքուելէ յետոյ, 100 ին 60ը Պատրիարքարանի պիտի յանձնուի, և 100 ին 40ը թաղական խորհրդոց պիտի մնայ թաղային պիտոյից յատկանալու համար։

2. Կը յիշուի թէ ազգային երեսփոխան Փանոսեան Կարապետ էֆէնտի Ազգային Ժողովոյ մէջ հարցում մ'ըրած էր այն 7,000 ոսկւոյ գումարին նկատմամբ որ ի Նպաստ Բէրայի հրկիզեալոց բացուած հանգանակութեան հաշիւէն մնացած պէտք է լինի Նորատունկեան Յակոբ էֆէնտիի քով։ Այս հարցում բացատրութեան համար Քաղաքական Ժողովոյ յղուած էր։ Քաղաքական Ժողովն ալ երէկ Ցնտեսական խորհրդին յանձնեց ի քննութիւն։

Ցնտեսական խորհուրդն իւր երէկի նստին մէջ որոշեց այս նկատմամբ հին արձանագրութեանց նայել և միանգամայն դրաւորապէս դիմել առ Յակոբ էֆէնտի Նորատունկեան, Ազգային Ժողովոյ ներկայացուած հարցադրին մէկ օրինակն հաղորդելով, և բացատրութիւն խնդրելը։ Այս կարեւոր խնդրոյ լուսաւորման համար կը յուսանք թէ Ցնտեսական խորհուրդը մեծ փոյթ ցոյց կուտայ, և իւր քննութեան արդիւնքը կը հաղորդէ Ազգին։

3. Զմիւռնիոյ Մուդանիայի խնդիրն, որոյ վրայ ինչ ինչ տեղեկութիւններ կուտար երէկ մեր թղթակիցը, կարգադրուեցաւ սա կերպիւ. որոշուեցաւ ընկալագիրը ղրկել և բնդունիլ 200 Ռէհալ գումարն, որ չորս տարիէ ի Բէր դիզուած կը մնայ, տարին 1,000 ղրուշի հաշուով, և խնդրել Զմիւռնիոյ Գեր. Առաջնորդէն որ երբ տեղւոյն Գաւառական Ժողովն յառաջիկայ տարւոյ եղմանացոյց մը շինելու զբաղի, իմացնէ Ժողովոյն թէ գոնէ յառաջիկայ տարիէն փոխանակ 1,000 ի 2,000 ղրուշ Մուդանիա վճարելու առաջարկին վրայ կեդրոնական վարչութիւնը այնդեղու հարկադրուած է։

4. Ցնտես. խորհուրդն որոշեց Աւանդից մնուկին վերաբերեալ կանոնադրութիւն մը չենել, արձանագրութիւններէն քաղելով նոր տօմար մը հաստատել և այս սընտուկը փոխանորդ Հօր, համարակալին և քարտուղարի մը ներկայութեան բանալ գոյել։ մնուկին երկու բանալի պիտի ունենայ, որք Ցնտեսական խորհրդոյ անդամոց քով պիտի մնան։

5. Ցնտեսական խորհուրդն ըզբաղեցաւ նաեւ մասնաւորաց վերաբերեալ կարգ մը հաշիւներով ու խնդիրներով, որք հանրային կարեւորութիւն չունին։

* * *

Մայրաքաղաքիս մէջ գտնուող վարդապետաց և երիտասարդ եպիսկոպոսաց իրաւագիտութիւն և օրինագիտութիւն ուսուցանելու որոշումը գործադրութեան դրուած է։ Ս. Պատրիարք Հօր հրաւէրին պատասխանելով, ազգային վաստակաւոր և նախորդ վարչութեան Դատական խորհրդական Սերովբէ Ագնուր էֆէնտի ազգասիրաբար ընդունած է դասեր տալ։ Դասարան որոշուած է Ղալաթիոյ խորհրդարանն։ Եթէ դասառուք բաւական բազմութիւն լինին և միայն Ագնուր էֆէնտին չբաւէ, Ս. Պատրիարքը պիտի աշխատի երկրորդ մ'եւս դասել։

* * *

Շնորհունակ Գարեգին վարդապետ Զոպանեան, որ անցեալներն, իմանալով թէ կրօնական Ժողովն որոշած էր Լիմ անապատը ղրկել զինք, Ս. Պատրիարք Հօր ներկայացած և զայրութիւն մի կողմ նետած էր վարդապետ-դպիրներն աշխարհական վիճակն ընդունելով Պ. Միհրան անուամբ, երէկ իրիկուն ուշ ատեն Պատրիարքարան երթալով, Ն. Սրբազնութեան ոտքն ինկաւ, խնդրագիր մը ներկայելով, յորում իւր դրածած անխոհեմութեան համար նեղսում կը խնդրէր և կ'ապաչէր որ քննութիւն մը կատարուի հակցուելու համար թէ ինք Լիմ անապատն աքսորուելու արժանի գործ մ'ըրած էր երբէք։ Ն. Սրբազնութիւն Գարեգին չվարդապետը տեսնելուն պէս վռնտեց իւր առջեւէն, և ապա իմաց տուաւ որ եթէ իւր ըրածներուն համար կը զղջայ, Լիմ անապատն երթայ և հինգ տարի ապաշխարէ։ Եւ յիրաւի, այս անարժան եկեղեցականի անցեալը մի կողմ թողլով, իւր մեծագոյն յանցանքը կրնայ համարուիլ սա իրողութիւն թէ՝ ըստ իւր ասելեան՝ զայրոյթի մը պատուն, իւր եկեղեցական կարգն իսկ կը զոհէ իւր կրից, և կրօնաւորի վիճակը կը մերժէ աշխարհական լինելու համար։ Եթէ կրօնաւորի վիճակն այսչափ անկարեւոր է իրեն համար, ի՞նչ պէտք և իրաւունք ունի վերադառնալու ի նոյն վիճակ։

* * *

Հակառակ լաւատեսական հաւատեաց, կը կարծենք գիտնալ թէ կարնոյ խնդրոյն մէջ դժբախտաբար նոր դժուարութիւն մը ծագած է կուսակալին մէկ պաշտօնագրոյն պատճառաւ։

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ ՈՐԲԱՆՈՑՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

(Շար. եւ վերջ)

Մինչ արհեստաւորներ պիտի լինին, և մեծ թուով. սոցա համար նախակրթական կանոնաւոր ուսում մի բաւական է իւրեանց մտաւոր պիտոյից և նոյն իսկ յառաջ մղելու համար զիրենք իւրեանց ձեռագործական ճիւղին մէջ։ Դժբախտաբար մեր մէջ արհեստաւոր դասն մեծաւ մասամբ գրագիտ կը գտնուի նոյն իսկ նախնական կրթութենէ, ո՛չ իր մայրենի լեզուն գիտէ խօսիլ ու գրել կանոնաւորապէս, ո՛չ իր կրօնին, իր ազգին պատմութենէն և իւր հայրենեաց աշխարհագրութեան ծանօթ է, ո՛չ թուաբանութենէ կը հասկնայ շնորհքով, ո՛չ իրագիտական ծանօթութիւններ ունի, ո՛չ գիտէ ճանչել իւր անձն ու մարմինն ու շրջակայ առարկայից նպաստաւոր կամ անոնպատ ներդործութիւնքն իւր վերայ, և կը պակսի իւրեն ընդհանուր տեղեկութիւն ազգայ, ժամանակայ և աշխարհայ վերայ։ Այս ցաւալի իրողութեան պատճառն է մեր ազգային կրթարանաց յոռի կազմակերպութիւնն, կամ մանաւանդ անկազմ վիճակն։ Ցայտնի չէ թէ մեր ազգային վարժարանք ի՞նչ ուղղութեան կը հետեւին կամ մանաւանդ ուղղութիւն ունի՞ն բնաւ, ի՞նչ նպատակի հասնիլ կ'ուզեն, ի՞նչ չափ կրթութիւն կ'ուզեն աւանդել. կարեւորն կը թողուն՝ անկարեւորն կ'ուսուցանեն. կը սիրեն ինչ որ յայտնի է թէ ուսանողն չպիտի կրնայ աւարտել. աւանդեալ ուսմանց մէջ ներդաշնակութիւն և հաւասարութիւն կը պակսին. անցնիւր դասատու իւր կարողութեան չափով կ'աւանդէ և ոչ ուսանողին պիտոյից չափով։ Վասն զի նպատակ չունինք, հասնելու տեղերնիս չեմք գիտեր, ուսանողին պէտքն չեմք խորհիր ու պիտոյից յաջողութեան օրէնքին ուշ դնել չեմք ուզեր. մեր միջոցներն ու մեր նպատակն միանգամ հեռաներգաշնակել չեմք մտածած. կը[illegible]թութիւնն կ'սկսի մեր մէջ և առանց հանգուցի կ'երթայ անիսրուրդ՝ բռնադբօսեալ՝ ծամածռուած՝ անվերջ. ուստի և բազում ծախք, բազում աշխատանք և բազում տարիներ կը վատնուին ապարդիւն։ Արհեստի սահմանուած տարին՝ յետ մի քանի տարի դպրոց յաճախելոյ՝ կ'երթայ դրեթէ ոչինչ ուսած, և խառնիխուռն մտքին մէջ խճողուած անհիմն՝ անկապ՝ անկցորդ ծանօթութիւնքն ալ քիչ ատենէն կը կորսուին։

Միւս կողմանէ կը տեսնենք որ դուրսն, վարպետներու քով, արհեստական ուսուցման կը կատարուի խիստ անկանոն և աշակերտին համար յոյժ վնասակար եղանակաւ։ Արհեստի աշակերտն վարպետին ձեռքն դրեթէ գերի մ'է. օր չանցնիր որ ծեծ չուտէ. խանութին մէջ կը ծառայէ, վարպետին տան մէջ կը ծառայէ, երեկոյներն վարպետին տղաքներն կը կրէ, ջուր կը կրէ, տղաքներն կը նայի. ճշմարիտ գերի մ'է. մէկ երկու տարուան մէջ ուսանելի արհեստն վեց տարուան մէջ չսովրուիր. աղքատն կ'երթայ կուգայ, արհեստէն կը զզուի, գործարանէն կը պաղի, վարպետէն իբր դահճէ կը վախնայ, շատ անգամ բան գործ կը թողու և ինքզինք կը յանձնէ դատարկապորտութեան կոչտաբեր կենաց, իսկ եթէ յաջողի վարպետ մ'ըլլալ՝ ի՞նչ նահատակութեանց և հոգւոյ արիութեան շնորհիւ է այդ։

Մեծ և մեծ բարիք մի չլինիր այսպիսեաց համար, որոց թիւ յոյժ մեծ է, մի այնպիսի հաստատութիւն որ մտաւոր և բարոյական կրթութեան տարերց հետզհետէ ընթացաբար ուսանդէ արհեստաւորներ կանոնաւոր, մարդավայել և բանաւոր եղանակաւ, այնպէս որ անտի դուրս երթողն լինի մի պարկեշտ և լուսամիտ արհեստաւոր. ժամանակի ահագին խնայողութիւն կը լինի. բազմաթիւ տպագրութիւններ կը ղերծանին կորստեան վտանգէ, և ուսումնարան, դեռ պատանի, կարող կը լինի հայթայթել պարկեշտ ապրուստ իւր օրապահիկն, դառնալով պատուական անդամ ընտանեաց և ազգի։ Արհեստի երթալու համար պէտք չունի ուսանողն ընդհատելու իւր ուսումն. այդ բարեբար հաստատութիւն պիտի դնէ միանգամայն մտքն գիտութեամբ և ձեռքն արուեստով՝ գործիով, պիտի ապահովէ իւր բարոյական ու նիւթական կեանքն։

Ահա այսպիսի հաստատութիւն մ'է Ուսումն. խորհրդոյ առաջարկած հաստատութիւնն. և շատ ցաւալի բան է որ մեք այն աստիճան ետ մնացած ենք որ նոյն իսկ մեր օգուտն չենք կարող ճանչել և մեզ մատուցուած դեղն խրբեւ ի թունոյ կը խորշինք։

Քննադատներէն մին, որ արհեստական ուսուցման օգտակարութիւնն կ'ընդունէր ու այս մասին Ուսումն. խորհրդոյ առաջարկն խիստ բանաւոր ու գովելի կը գտնէր, կը քննադատէր սակայն ուսմանց ծրագրաւոր հարեւ անհամաչափ տարածումն առաջարկութեան հետ, որովհետեւ կը բառնայ եղեր Գաղիարէն ու Անգղիարէն լեզուաց, Գրահաչուոյ, Զանազգութեան ուսումներն որք ամենակարեւոր են եղեր արհեստից ուսման, և միայն երկրաչափական սկզբունք կը նշանակէ որք անբաւական են եղեր կատարեալ արհեստաւորի։ Պարոն քննադատն, որ գուցէ հատ մ'իսկ ծրագիր չէ կարդացած Եւրոպական արհեստական դպրոցի, պարտի գիտնալ թէ մեք այսպիսի բաւական ծրագրեր կարդացած ենք, որոց մէջ կրթութիւնն նախնական աստիճանէ մեր չեղեր, որոց մէջ տասար լեզուի ուսման հարկ չէ [illegible] նուած, և որոց մէջ լոկ երկրաչափական սկզբունք նշանակուած առանց Գրահաչուոյ։ Եւրոպայի և Ամերիկեան նախակրթարանաց ծրագրերուն մէջ երկրաչափութիւն տարրերք կը մնան, բայց Գրահաչիւ չմնան, վասն զի անհրաժեշտ հարկ մի չէ սովրելու համար նոր բաչափութեան գործնական տարրական մասերն։ Թերեւս հեռատեսութեամբ ըսելով Պ. Քննադատ կը հասկանայ մեծ արուեստներ զորօրինակ ճարտարապետական, երկրաչափական, հանքագիտական, մեքենագիտական ևն. արուեստներ որք անշուշտ երկրաչափական տարրեալ ուսման կը կարօտին, բայց մեք պրեպարատ ընելով կ'իմանան ձեռագիտական պարզ ճարտարութիւնքն (Դէյնէ), որպէս և թուաբանութիւնք ընելով «որպիսիք են՝ ատաղձագործութիւն, դերձակութիւն, կակարութիւն նաև տպագրութիւն երկաթագործութիւն, մեքենագործութիւն ևն։ Նախնական, մանաւանդ բարձրագոյն նախնական կրթութիւն մի լիուլի կը բաւէ նոցա համար որք պիտի հեռեւին արհեստից և որք ուզեն զայնպէս դացնել։ Օտար լեզուաց ուսումն ալ կարեւոր պէտք մի չէ բնաւ հեռատեսներն, որ իւր բազով, ճարտարութեամբ պիտի ապրի և լեզուագիտութեամբն. ճարտարապետ արհեստաւոր մի ոչ թէ այն օտար լեզուի հմուտ չլինելով կարող է խիստ լաւ կերպով ապրիլ և նոյն իսկ եթէ ցիրուցան ձախող պատահարաւ մի իւր [illegible] ի գործածութիւնն կորսուանէ՝ [illegible]ող է ապրիլ իւր ձեռաց ճարտարութեամբ. արհեստին լեզուն մէն մարդ կարող է հասկնալ, արդիւնք, լաւ արտադրութիւն [illegible] պերճախօս է քան որ [illegible] խօսք։ Թող ընդհանրապէս մեր [illegible] և մանաւանդ [illegible] մեր արհեստական դպրոցներ [illegible] թեան աղքատութիւնն [illegible] ռարկեն իբրև արդեւք զարգացման. մեր գրականութիւնն [illegible] արդի վիճակին մէջ իսկ՝ կրնայ [illegible] յառաջ տանիլ զայն որ աշխատ[illegible] հաստատուն կամք ունի, և [illegible] պէտքն երեւի ու փնտռողներ [illegible] իսկոյն ուղածէդ աւելի նորան [illegible] գրքեր ալ կը թարգմանուին ու [illegible] հրատարակուին։

Փափաքելի է արդարև որ [illegible] մարդ երկրորդական և մինչև [illegible] բարձրագոյն կրթութիւն ստանան և հմտանայ բազմաթիւ լեզուաց, բայց փափաքն այլ է և կարելութիւնն այլ։ ամեն մարդոց մտաւորական ու ընտանեկան պայմաններն նոյն չեն և հետեւապէս կրթութեան ամեն աստիճանին ալ ոչ հաւասարապէս մատչելի։ ամեն մարդոց և ոչ հաւասարապէս հարկաւոր։ Որբանոցին մէջ պատրաստուելու մանկունք, ընդհանրապէս աղքատիկ ծնողաց զաւակ կամ [illegible] լորովին անտէր և հասարակաց գ[illegible]

ԹԵՐԹՕՆ ՄԱՍԻՍԻ

(44)

ԷՖՄՈՆ ԱՊՈՒ

—o—

ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԻՒՆՔ ՓԱՐԻԶԻ

Գ.

—=—

ԾԱՂՈՒ ՀՈԳԵՐ

2

— Կշռուած է, հա՛յր իմ։

— Պէտք չե՞ս զգար մէկ երկու ամիս մնալսոհ լինելու այսպիսի կարեւոր գործէ մ'առաջ։

— Աւասիկ քսանեւհինգ տարի և երեք ամիս է որ մնալսոհ կը լինիմ, հա՛յր իմ։

— Ո՜հ. ազայութիւն։ Թէպէտ այդ ամուսնութիւնը կատարուի, ձեռքդ դրուած յայտարարութիւն մը պիտի ստորագրես թէ դու ես որ ամուսնանալ կ'ուզես Պ. Թուրնէօրի հետ։

— Երկու ձեռքս կ'ստորագրեմ, հա՛յր իմ։

— Այդ կերպով իմ վրայ պատասխանատուութիւն չմնար, և եթէ տասն տարի յետոյ դաս ըսես ինձ թէ «ինչո՞ւ զիս գեղարուեստագէտի մը տուիր, պիտի «պատասխանեմ քեզ ապացոյց ի ձեռին թէ դու ու«զեցիր։»

— Ես չպիտի գանգատիմ երբէք, պատուակա՛ն հա՛յր իմ։ Բայց ի՞նչ ըրին քեզ այդ խեղճ գեղարուեստագէտները, որ այդպէս չարաչար կը դատես զանոնք։

— Դու ինչ կ'ուզես ըսէ, անոնք զատ դաս մը կը կազմեն ընկերութեան մէջ։ Կը հասկնամ արուեստագործներն որք նիւթեր կ'արտադրեն, վաճառականներն որք կը վաճառեն, զօրականներն որք իրենց երակները կը փառաւորեն, պաշտօնատարներն որք երկրին կառավարական գործերը կը վարեն. դեղարուեստագէտն ամեն բանէ դուրս է։ Մեր Հռոմայեցի նախնիք՝ զանոնք բանի տեղ չէին դներ բնաւ, այլ իբր ընկերական մարմնոյն մէկ աւելորդը կը նկատէին զանոնք։

— Կորսուին այդ անպիտան խոչոր բառերն։ Երբոր Հանրի իւր գործարանին մէջ կը փակուի իւր կառներուն առջեւ, ի՞նչ կ'ընէ։

— Ի՞նչ կ'ընէ. մեծ բան չէ ըրածը, պատկերներ կը շինէ։

— Ա՜, խօսքովդ բռնուեցար։ Կը շինէ. ուրեմն արտադրող է. նկարիչ մը պատկերներու արուեստագործ մ'է, նկարեալ կառներ կ'արտադրէ, ինչպէս որ քու Քոթինէ բարեկամդ գլխարկի պահպանակներ կ'արտադրէ։

— Շատ տարբեր են իրարմէ։

— Այո՛, շատ տարբեր են իրարմէ։ Եւ երբոր պատկեր մը շինէ լմնցնէ, ի՞նչ կ'ընէ զայն. խանութին մէջ կը պահէ՞։

— Ո՛չ, կը վաճառէ։

— Ուրեմն կը տեսնես որ կը վաճառէ զայն. այսինքն կը ծախէ իւր արտադրութիւնները, իւր վաճառքները. ուրեմն վաճառական ալ է։

— Բառերու հետ կը խաղաս։

— Այնուհետեւ ոչ. կը խորհրդածեմ. և եթէ հարիւրի չափ գլուխ գործոց շինէ, (վասն զի գլուխ գործոցներ կը շինէ), ի՞նչ պիտի ըսեն աշխարհի մէջ։ Պիտի ըսեն թէ «փարիզ պատիւ կը համարի իրեն Հանրի Թուրնէօրի պէս հանճար մը ծնած լինելը։ Հանրի Թուրնէօրի, որոյ չինած պատկերները խանարհեցուցին «գլխնաւորցն Հայանտա և փառաւորեցին զարդի «Ֆրանսա։» Այսպիսի փառք մը կարծեմ թէ տեղակալ սպայի մ'ուսնոց կ'արժէ։ Երկու տարի չանցած՝ պատուանշան պիտի ստանայ. նախարարը խոստացած է իրեն։ Ի՞նչ կը հասկնաք փառք ըսելով։

— Ինչ որ ըսես ականջս չմնաներ. այդ չէ...

— Ա՛յ, ոչ. ըսածիս մէկ վանկն ետ չեմ առնուր, և ամեն բան պիտի հասկնաք։ Դուք պաշտօնատարներու խօսք ըրիք. բայց Հանրի ձեղնէ տասնապատիկ աւելի պաշտօնատար է։

— Ա՛, կ'ուզէի տեսնել զայդ։

— Ի՞նչ է պաշտօնատար մը. պետութեան ծառայող և տերութեան դանձէն վճարուող մարդ մը. ո՛րչափ սուղ վճարուի, այնչափ աւելի պաշտօնատար է։ Եւ հիմա, երբոր Հանրի տարի մը աշխատելու չափ յանձնարարութիւններ կ'ստանայ նախարարութենէն, պետութեան ծառայած կը լինի՞ թէ ոչ։ Եւ երբոր տարիէ մը յետոյ երթայ դանձէն 40,000 ֆրանք ստանայ, ձեղնէ տասնապատիկ աւելի պաշտօնատար չէ՞, որ 4,000 ֆրանք միայն կ'ստանաք։

— Մեծ տղայ. այդ կ'ապացուցանէ թէ...

— Պէտք է զիս ամուսնացնել սիրելի Հանրիիս հետ, եթէ կ'ուզէք որ արուեստագործ, վաճառական և պաշտօնատար մը միանգամայն ամուսնութեան առաջ լինիմ։

— Բայց, սարսափելի՛ աղջիկ, ես ժամանակ ունի՞մ քեզ ամուսնացնելու։ Ահա նորէն հսկերուս վրայ կուգայ խնդիրը։ Խօսք կայ թէ դործաւորաց բնակավայր մը պիտի հիմնեն հոն։ Վարչական խորհրդին ցանկը տեսայ. ամենն ալ շատ աղէկ մարդիկ են։ իմ մեծերուս մէկուն բերնով առաջարկուեցաւ ինձ. մէկ միլիոն ֆրանք պիտի համբեն ինձ, և 20 մեթրոյ երկայնութեամբ և 15 մեթրոյ լայնութեամբ մաս մը հողալ ինձ պիտի թողուն շինելու համար։ Շատ գեղեցիկ առաջարկ մ'է այս. բայց ի՞նչ պիտի ընեմ։

— Ի՞նչ պիտի ընէք, պիտի ընդունիք, քանի որ շատ գեղեցիկ է։

— Բայց տասն տարի յետոյ պատուական բան կը լինի։

— Հարիւր տարի յետոյ գերազանց կը լինի, հա՛յրիկ. բայց սա ալ ճշմարիտ է որ ոչ դուք և ոչ ես չենք կրնար օգուտ քաղել։

— Ա՛յս խօսքերը գլուխս կը ճաթեցնեն։ Գիշերը բարի, երթամ պառկիմ։

— Առա՞նց որոշում մ'ընելու, հայրիկ։

— Գիշերը խորհուրդ կը բերէ։»

Պատուական ծերուկն, ըստ սովորութեան, խորհրդուն մը քնացաւ այնչափ ուժգին խորդալով, որ ձայնը մերթ կայծակին սրոտումը կը յիշեցնէր, մերթ կամուրջին վրայէն անցնող կառքի մը շառնդն։ Երկրաբան կայ վրան, որոց չեն կրցած երբէք դպչիլ սրոտմաշ հոգեր։ Ախորժակ և քուն։ Իւր գրասենեակն դնաց ամեն ժամանակէ աւելի վարանմամբ, բայց լիպրա մը հաց և մեծ գաւաթ մը կաթով խահուէ խմելէ յետոյ։ Հաղիւ Սէն-Լազար փողոցն հասած էր աղջիկն ու քոյրը զանգակի այն աստիճան զարհուրելի հնչիւն մը լսեցին, որ երբէք տեսնուած ու լսուած չէր տանը մէջ։ Ռոզալի դուռը վազեց գոչելով. «Հայրիկս բան մը պատահած է։»

Զանգակն հնչեցնողն էր Պ. Տը Շենկրիւ, մինչև պարանոցը կոճկուած, ամենակարեւոր գաղտնիք մ'ունենալու դէմքով։ Ներս ընդունեցին։ Ռոզալի և հարբոյրն հագուած էին առաւօտեան ժամ ուղիղ։ Ժամ մինչեւ նախաճաշի հետքն անգամ մնացած չէր, և ճաշարանը գործարանի փոխարկուած էր։

— Տիկնայք, ըսաւ Շենկրիւ, ներեցէք որ այսպէս անպատեհ կերպիւ ձեզ անհանգիստ կ'ընեմ։ Պարոն կեչտ մարդու մը պարտականութիւն կատարելու կոչուած։ Ես էի որ Պ. Հանրի Թուրնէօրն հոս բերի՝ գրելու հողի մ'առթիւ. երբոր թէ ժամանակին հասնէի, որպէս զի անխոհեմութեանս հետեւանքը կարենայի արգելուլ։

— Փութացէք, պարո՛ն, խօսեցէք, ի՞նչ կայ, ընսաւ Ռոզալի։

— Օրիո՛րդ, դուք կը վկայէք որ ես միշտ գովեմ զՊ. Թուրնէօր։

— Ա՛յ, պարոն, յետո՛յ։

(Շարունակելի)

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳՈՒՍԱՆԵՐԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ

1883 թվականի մարտի 24

Ս. Ս. Ղազարյանց։

Հայոց գրականության վերաբերյալ։

Հայոց գրականության վերաբերյալ մի հատորանոց գրքի հրատարակումը մեր ազգի համար մեծ նշանակություն ունի։ Մեր գրականությունը, որ ինչպես գիտենք, ունեցել է մի հազարամյա գոյություն, մինչև հիմա ոչ մի գրքի մեջ ամբողջությամբ չի հանդիսացել։ Ինչպես գիտենք, մեր գրականությունը

La publicité de l'etranger est exclusivement remise à l'Eastern Agency, Constantinople Karyekuy Déirmen Han

ՏՈՔԹՈՐ ԵԴՈՒԱՐԴ Կ. ԻՒԹԻՒՃԵԱՆ

Պատիւ ունի ծանուցանել յարգ. հասարակութեան թէ ամեն օր ժամը 6էն 10 կը գտնուի Պոլիս, կամուրջին դիմացը, Քիւչիւքեան էֆէնտիի Դեղարանն, և հիւանդ կ'ընդունի։

Կիրակի օրերը նոյն դեղարանին մէջ ժամ 3էն 8 երի կը նայի աղքատաց։

Մնացեալ ժամանակները պատրաստ է հիւանդաց այցելել, կամ իւր տան մէջ ընդունիլ, ի Պէշիկաշ, փոսթա ճատտէ, թիւ 34։

ԽՄԲԱԳԻՐ-ՏՆՕՐԷՆ

Կ. Ս. ԻՒԹԻՒՃԵԱՆ

ԱԶԴ

Մայրաքաղաքիս և գաւառաց ազգային վարժարանաց մէջ դաստիարակութեան բարձր պաշտօններ վարած և գրական ծառայութեամբք հանրածանօթ վկայեալ և հմուտ դաստիարակ մը պատրաստ է գաւառաց մէջ անօրէն դասատուութիւն ստանձնել և կամ մայրաքաղաքիս Ազգային վարժարանաց մէջ այցելութեամբ Հայերէն և Ֆրանսերէն լեզուաց և պատմութեան բարձրագոյն կարգաց դասախօսել։

Տեղեկութիւնք լրագրոյս խմբագրութենէն կ'ստացուին։

Ե. ՏԷՄԻՐՃԻՊԱՇԵԱՆ

ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ԻՄԱՍՏԱՍԻՐԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄ

ՏԵՏՐ Բ.

Բովանդակութիւն. Արտասուք (Ապարթիանի եւ Գեամիսլեանի մահուան առթիւ, խորհրդածութիւն).—Ա՛ռ Բարձրաչնորհ Տ. Ներսէս Վարժապետեան, Հայոց Պատրիարք. — Ա՛ռ մեծ վարանդին. — Դրական իմաստասիրութիւն. —Ժամանակակից պատմութիւն։

Գին տեսրին 2 դահեկան

Կը վաճառուի Պոլիս՝ Ջրավաճառ Պօղոս աղայի Ջրատունը, Վալաթիա՝ Վրոյրի դրատունը, Բերա՝ Վասի գրատունը։ Բամանորդագրութեան տեղին է Արամեան դրատունը, Զագմագճըլար։

ԲԱԲԱՅԱՆԻ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվերբուլ, Մէնչէսթրեանի և Օրթեայի ԳԼԽ կանոնաւորապէս բեռնող

ՇՈԳԵՆԱՒԱՐ

Անուանք	Թոնոյ	Նաւապետք
Այա Սոֆիա	3,000	
Աբբաս	2,500	Ռոճերս
Աբբասի	2,500	Քրուիքշանք
Լոխնիա	2,500	Ուիլքս
Մանչեսթրիա	3,500	Մարշ
Բոսֆոր	2,800	Ֆոթերսիլ

Այս շոգենաւք կին գամբարներ ալ ունին։

Ընկերութիւնն օրինաւոր գներով վաճառք կ'ընդունի Եւրոպական երկիրներու եւ Ամերիկայի համար։

Ամեն դիւրութիւն եւ հանգստութիւն կը տրուին ուղեւորաց։

Դիմել առ ԴԱՆԻԷԼ, ԲԱԲԱ ԵՒ ԸՆԿ.
Գործակալք

ՔԻԻՆԱՐՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒԻՐ

Որ ամբողջ տարի մ'անգամ կը բռնէ Լիվերբուլ և Մէնչէսթրեանի ճանչ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Օբոնիա	7,000	Մալթա	3,000
Ատլաս	3,000	Մարսէյ	2,500
Ալբիոն	3,000	Նանթ	2,500
Պոռնիա	4,600	Բաւնիա	5,000
Պոհեմիա	3,800	Բարբիա	3,200
Պալեար	2,500	Բալթիք	3,000
Պրէմիէր Քուին	1,200	Սերվիա	7,800
Սէգալենիա	5,000	Սէրբիա	4,600
Քոլոմբիա	4,700	Սարկօսա	3,000
Շերպուրկ	2,000	Սմիրնա	3,000
Տէվերաս	2,500	Սէրոն	3,000
Կուլիա	4,000	Թարիֆա	3,000
Քէպար	2,500	Թրինիտատ	2,500
Մարոնիտ	3,000		

Քէպարչոգենաւը, նաւապետ՝ Մարտին, հոս կը հասնի դէպ ի 14 մարտ ամսոյ։

Սաորագրեալս արտօնութիւն ունի ճանբորդ եւ վաճառք ընդունիլ Նիւ Եորքի եւ Պոսթընի, ինչպէս նաեւ Միացեալ-Նահանգաց ուրիշ կողմերուն համար՝ օրինաւոր սակագներով։

Դիմել առ
ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈԼԻ, Գործակատար.
Թիւ 1 Քիւչիւք Հալիլ փաշա խան
Գալաթիա։

Տնօրէնք ընկերութեան
ՊԸՐՆՍ ԵՒ ՄԱՔԻՎԸՐ
1, Ռըմֆորտ Սթ. Լիվերբուլ։

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԼԻՎԵՐԲՈՒԼ Ե ՄԷՆՉԷՍԹՐԵԱՆԻ ԳԼԽ-ԶԲՈՆՈՂ ԸՆԹԵՌՈՒ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Քանբրա	4,200	Ուէլզ	3,000
Ֆորս	4,000	Նէգրիֆ	3,000
Օսմանլի	4,000	Բէրա	3,000
Սէսոստրիս	3,250	Իզի	2,600
Թէպէ	3,250	Ադրիանդէ	1,700
Մակոալ	3,250	Լոզիա	800
Նեբա	3,250	Օլինդա	800
Մորէոնիս	3,250	Սէնէլ	750

Բէրա շոգենաւը, նաւապետ Ֆոռէսդը, Լիվերբուլէն եկաւ ընդհանուր վաճառքով։

Մակոալ շոգենաւը Լիվերբուլէն կը հասնի դէպ ի 20 Ներկայ ամսոյ։

Վերոյիշեալ շոգենաւք չքեղապէս յարդարուած են ճանբորդներու համար։

Դիմել առ Ժ. Թ. ՈՒԻԹՈՒ, եւ ԸՆԿ.
Գործակալք
Մէյսանկրէգ սոգագ, Պոլիս
կամ առ Պ. ՆԷՎԻՅԼ Է. ՄԱԼԹԱՍ
Թիւ 1 եւ 3, Նարլեան խան,
Վոյվոտա փողոց, Գալաթա.

Տնօրէնութիւն, Լիվերբուլ,
ՃԷՅՄՍ ՍՈՍ եւ ԸՆԿ.
31, Ճէյմս Սթրիդ, Լիվերբուլ.
Գործակալներն՝

Ալեքսանդրիա	Ռ. Ճ. Մոս եւ Ընկ.
Պէրութ	Ց. Բաթթարաքի
Կ. Պոլիս	Ց. Վ. Ուիթոլ եւ Ընկ.
Դարդանէլ	Ֆրանք Քալվերթ
Ճիպրալթար	Սմիթ, Իմոս եւ Ընկ.
Մալթա	Սմիթ եւ Ընկ.
Իզմէնտէրուն	Լէվի, Ֆրանք եւ Ընկ.
Զմիւռնիա	Պ. Ք. Ուիթալ եւ Ընկ.
Շիրա	Ն. Ք. Բէզրոքուլոյ

ՖՐԷՏ, ԼԷՅԼԱՆԴ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒԻՐ

Որ կանոնաւորապէս կը բռնէ Լիվերբուլ և Արէնելէն Ղէնք.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալճիրիա	2,500	Ֆավորիտ	3,700
Ալեքսանդրա	2,500	Ֆլորինիան	3,700
Անդալուզիան	2,500	Ֆլորվիան	3,700
Արիենա	2,500	Իտերիան	5,500
Արապիան	3,700	Իւլիրիան	5,500
Պավարիան	6,000	Իտրրիան	5,500
Պուլգարիան	6,000	Լէոնիան	2,200
Քարթիլիան	800	Լիկոբրեան	2,500
Սարինեան	2,000	Լիսպոն	800
Տուրս	700	Օքսֆորդ	700
Եգիպտոս	3,700	Բերիան	3,800
Ֆանտան	3,700	Վալենսիան	6,800
Ֆանտինեան	3,700	Վիրջինիան	6,800

Ֆլորվիան շոգենաւը այսօր Լիվերբուլէն մայրաքաղաքս հասաւ։

Շաբաթական շոգենաւներու նոր գիծ մը հաստատեցաւ Լիվերբուլի եւ Պոսդընի միջեւ, եւ սաորագրեալս հեղուկէ զատ ուրիշ վաճառք կ'ընդունի օրինաւոր սակագներով։

Ուղեւորներու համար ամեն դէպ ուրբաթ։

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ԷՏՈՒԱՐՏ ԼԱՖՈՆԴԷՆ
Գործակալ
Թիւ 34, 35, 36, Եէնի Միսէթ խան, Գալաթիա

Նաւատեարք, Պարոնաք Ֆրէտ, Լէյլանտ եւ ընկ. Լիվերբուլ
Գործակալներն՝
Ի. Պոլիս, Էտուարտ Լաֆոնդէն.
Ճիպրալդար, Պ. Պ. Քարվէր Եղբարք.
Ալեքսանդրիա, Կ. Լ. Վահման եւ ընկ.
Մալդա, Ա. Քամիլերի.
Շիրա, Ա. Մ. Մավրոկօրտադոյ.
Զմիւռնիա, Պ. Ուիդոլ եւ ընկ.

Ն. ԲԱՔԷ ԷՆԷ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԷՐՈՒԹԻՒՆ

Մարսէլիայ և Բոլիէ ղէնք կանոնաւոր բեռնող

Մեկնում Մարսիլիայէն ամեն տասն եւ հինգ օրն անգամ մը չորեքշաբթի օրերը։

Ուղղակի և արագ ուղեւորութիւն։

Յառաջիկայ ուղեւորութիւնն ի Բոլիէ, հանդիպելով ի Տրապիզոն եւ ի Պաթում պիտի կատարուի Լ. Սէոզ շոգենաւով, որ փետր. 28 ին Մարսիլիայէն եւ մարտ. 7 ին ալ Կ. Պոլսէն պիտի մեկնի։

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Լէ Վօյ։

Նաւուղղեալ, ուղեւորութեան եւ այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն
ԼՈՐԱՆ ԲԼՈՒԻ,
Մոմհանէ փողոց, թիւ 114

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՄԱՌՕՏ ԲՆԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ

Ի պէտս Աղէքսէնտրիոյ

Հեղինակ Գ. Մ. ԱՍԼԱՆԵԱՆ

Հրատարակուեցաւ չորրորդ եւ վերջին տետրակն որ կը պարունակէ շարժական ելեքտրականութեան դիտելիքներն ու կիրառութիւնները, ինչպէս տեսութիւն բարդից, ելեքտրական լուսաւորութիւն, հեռագիր, Պ. Կրամի ելեքտրական նոր մեքենաներն, հեռախօս եւ ձայնագիր գործիներ, որոց ծանօթութիւնն յոյժ կարեւոր եւ օգտակար է ոչ միայն ուսանողաց, այլ եւ առ հասարակ ամեն ուսեալ անձանց եւ հեռագրական պաշտօնէից։

Կը գտնուի ամեն գրավաճառաց քով ի գին 5 դահեկան։

ԿՈՒՆԵԷԹ-ԻԼ-ԼՈՒՂԱԹ

ԲԱՌԳԻՐՔ

ՖՐԱՆՍԵՐԷՆԷ Ի ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ

Աշխատասիրութեամբ

Շէ-էրիֆ Լ. Մէ-սէլ էֆէնտիներու

Անդամոց Հասարակաց կրթութեան պաշտօնական Գրաքննութեան սենեկի Հրատարակիչ Գաբրիէլ Պողոսեան

Տեսր 20ՐԴ

Լրագիրս ամեն օր կը հրատարակուի՝ բաց ի կիրակի և տօն օրերէ։

Բաժանորդագրութեան տեղն է Ֆ. Պոլիս, Ռիզա փաշա եօգուշը Շարք չարշըսը թիւ 33 Մասիսի խմբագրատունը։ Իսկ գաւառաց մէջ հետեւեալ հոգաբարձուաց գրասենեակները.

ԿԱՐԻՆ Յ. Յովհաննէս էֆ. Տ. Մելքսեդեկեան.
ԵՐԶՆԿԱ. Յ. Շաւարշ էֆ.
ՍԵԲԱՍՏԻԱ. Երանոս էֆ. Սթամպուլեան.
ՍԱՄՍՈՒՆ. Եդուարդ էֆ. Մուրատեան
ՌՈՏՈՍԹՕ. Արժ. Տ. Արիստակէս աւագ քահանայ Ֆէսլեան.
ԶՄԻՒՌՆԻԱ. Աւետիս էֆ. Քէօլէեան։
ՆԻԿՈՄԻԴԻԱ Խոսրով էֆ. Էսկիճեան.
ՏՐԱԳԻԶՈՆ. Սահակ էֆ. Էթմէթճեան.
ԵԻԴՈԿԻԱ. Գէորգ էֆ. Նազարեան
ՄՈՒՇ. Արմենակ էֆ. Խանաղաեանց
ՎԱՆ. Պետրոս էֆ. Գաբամաճեան
ԲԵՐԻԱ. Սեդրակ էֆ. Խարաճեան.
ՏԻԳՐԱՆԱԿԵՐՏ. Թովմաս էֆ. Թաշճեան.
ԵԴԵՍԻԱ. Գէորգ էֆ. Կոսկերչեան.
ՖՕՔՇԱՆ. Ֆէրհատ էֆ. Ս. Ֆէրհատեան.
ՏՓԹԻՍ. Գ. Նիկողայոս Տ. Ղևոնդեան.
ԿԱԼԿԱԹԱ. Պետրոս էֆ. Հէքիմեան։

ԱՅԵՐԻԷ ՎԻԿՕՐԸ եղական դարման է հերաց ամեն տեսակ դժուարութեանց և սոյն պատակին համար ծախուած ուժիշ բաղադրութիւններէ առաւել գոհ կընէ գործածողները։

Մանաւանդ իգական սեռի գործածութեանը համար անհրաժեշտ է այս, քանզի կառաւատացնէ ու մեռաքսանման փայլուն և կակուղ կընէ գլխու կարծը մազը։ Որև է պատճառաւ գունեթափ եղածը անվրէպ իր նախկին գոյնին կը վերադարձնէ. անյշնէ եթէ արմատը փճացած չէ (քանզի բնութեան մէջ ոչինչ կարող է մազ բուսցնել երբ արմատը փճած է), գլխուն ճերմակ թելերը հաստատ մազը կը վերահաստատէ, Դափաժին տեղ նոր մազ կը բուսցուցուով կանհետացնէ։ Մինչ բանիբնական ու փայլուն մազի առատութեամբ գլխոյն զարդարելովը գեղեցիկ խիստ վայելչագեմ կերպարանք մը կատանայ։ Մայրաքաղաքիս մէջ և այլ տեղեր բազմաթիւ գործածողք այսպէս կը վկայեն։ Նուշահոտ յուր մ'է, չիշը կանանց Թուրքի մէջ ամիսոփեայ է։ Դեղավաճառք և այլ շատեր կը ծախեն։ Այերի Վիկօրը հարցնել պէտք է։ Գլխաւոր տեղին է Մինասեանի Ամերիկեան վաճառատունը ի Գալաթիա Կոստանդնուպօլսոյ։

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԻՒՆ

NORTH BRITISH AND MERCANTILE
Insuranee company

ՆՈՐԹՀ ՊՐԻԹԻՇ ԵՒ ՄԷՐՔԷՆԹԱՅԼ

Լոնդրայի և Էտինպուրկի ապահովութեան ընկերութիւն Անգլ. Լիր.

Բաժանորդագրեալ դրամագլուխ	2,000,000
Վճարեալ դրամագլուխ	500,000
Պահեստի դրամ հերդեհի ճիւղէն գոյացեալ	1,218,495–1,718,495
1881ին զուտ հասոյթը	1,024,460

Սաորագրեալք իրենց բազմաթիւ յաճախորդաց և այս քաղաքիս ընդհանուր հասարակութեան կը ծանուցանեն թէ իրենք վերոյիշեալ ընկերութեան միացեալ գործակատար ընտրուած ըլլալով, այնպիսի դրութեան մը մէջ կը գտնուին, որով հրդեհի դէմ ապահովութեան մեծ դիւրութիւններ կը մատուցանեն։

Ապահովութեանց կարգադրութիւնները կը բաղկանան երկու ընկերութեանց մէջ համեմատական բաժանումէ մը, և այսպէս ապահովութեան և դիւրութեան աւելնալովը ընկերութիւնս ալ կրնայ աւելի մեծագումար ապահովութիւն բռնողներու ինքզինք ներկայացնել։

Գրեթէ ամեն կարգի վտանգաւոր ապահովութիւնք կրնան ընդունուիլ, ինչպէս Բերայի, Գալաթայի և Պօլսոյ մէջ, նոյնպէս մօտակայ քաղաքները, գիւղերն և գաւառները։

NORTHERN
Assurance company

ՆՕՐԹՀԵՐՆ

Լոնդրայի և Էտինպուրկի ապահովութեան ընկերութիւն Անգլ. Լիր.

Բաժանորդագրեալ դրամագլուխ	5,000,000
Վճարեալ դրամագլուխ	150,000
Պահեստի դրամ հերդեհի ճիւղէն գոյացեալ	580,000–850,000
Զուտ հասոյթը 1878ի	351,000

MARITIME
Insurance Cie limited of Liverpool
Capital Lt. 500,000
ՄԱՐԻԹԱԾ
Մովային ապահովութեան ընկերութիւն
Դրամագլուխ 500,000 Անգլ. լիրա

Սաորագրեալք, շոգենաւերը, առագաստանաւերն և անոնց մէջի վաճառքներն ու կարասիները խիստ օգտակար պայմաններով ապահովելու իշխանութիւն ստացած են ընկերութեան կողմէ։

Գիներուն և այլոց վրայ տեղեկութիւն ստանալ ուզողք պէտք է դիմեն Ղալաթիա Քօմիսիոն խանի անկիւնը՝ երկաթէ կամուրջին վրայ նայող սենեակն։ Գործակատարն յիշեալ ընկերութեանց

ԳԱՌՆԻԿ Ց. ՍԵՐՈԲԵԱՆ — ՃՕՀՆ ԲԱՌԻԼ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴ ՄԷՋԿ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՔԻԻՋԻՒՔ—ՋԷՔՄԷՃԷԻ

Սկսեալ 1 Մարտ (Ն. Տ.) 1883, մինչեւ յետոյ յանձնարարութիւն

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ՔԻԻՋԻՒՔ—ՋԷՔՄԷՃԷ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

ԿԱՅԱՐԱՆՔ	4	2	6	8	10	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40	0
	Առաւօտ													Իրիկուն							
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.			ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Կ. Պոլիս . . . . . Երթ	6 41	7 15	7 44	8 16	8 47	9 13	10 10	10 35	11			12	12 30	1 47	2 18	2 54	3 25	3 55	4 25	4 58	5 29
Գում-գարու	6 52	7 27	7 55	8 27	8 58	9 24	10 21	10 46	11 11			12 11	12 40	1 58	2 29	3 5	3 36	4 6	4 36	5 9	5 40
Եէնի-գարու	6 56		7 59			9 28	10 26	10 51	11 15			12 16	12 44	2 2	2 34	3 9	3 41	4 10	4 41	5 14	5 45
Սամսիա	7 2		8 5			9 34	10 33	10 58	11 21			12 23	12 50	2 8	2 40	3 15	3 48	4 16	4 48	5 20	5 52
Եէնի-գուլէ	7 8	7 41	8 11	8 35	9 8	9 37	10 39	11 2	11 27			12 27	12 54	2 12	2 46	3 19	3 54	4 20	4 54	5 24	5 58
Մաքրիգիւղ	7 20	8	8 24		9 22		10 53		11 41						2 58		4 8		5 8		6 12
Այ-Սիմէֆանոս		8 14	8 35		9 33		11 4		11 54								4 19		5 19		6 25
Քիւչիւք-Զէքմէճէ . . . . Ժամանում		8 25							12 3												6 34

ՔԻԻՋԻՒՔ—ՋԷՔՄԷՃԷԷՆ Կ. ՊՈԼԻՍ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

ԿԱՅԱՐԱՆՔ	3	5	7	9	11	13	15	17	19	21	23	25	27	29	31	33	35	37	39	41	1
	Առաւօտ									Իրիկուն											
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Քիւչիւք-Զէքմէճէ . . . . . Երթ			7 34									1 35									6 30
Այ-Սիմէֆանոս			7 45		8 42		9 43		11 27			1 46					4 28		5 30		6 58
Մաքրիգիւղ	6 55	7 26	7 58		8 55		9 56		11 40			1 59		3 6			4 41		5 43		7 1
Եէնի-գուլէ	7 9	7 40	8 12	8 42	9 9	9 43	10 10	11 26	11 54	1 1	1 40	2 13	2 49	3 20	3 52	4 27	4 55	5 31	5 57	6 54	7 9
Սամսիա	7 14	7 45	8 17	8 46	9 14	9 47		11 31	11 59	1 6	1 45	2 17	2 53	3 24	3 56		4 59		6 2		
Եէնի-գարու	7 21	7 51	8 23	8 52	9 20	9 53		11 37	12 5	1 13	1 52	2 23	2 59	3 30	4 2		5 5		6 8		
Գում-գարու	7 26	7 56	8 28	8 57	9 25	9 58	10 20	11 42	12 10	1 18	1 57	2 28	3 4	3 35	4 7	4 37	5 10	5 41	6 13	7 11	7 4
Կ. Պոլիս	7 35	8 5	8 37	9 6	9 34	10 7	10 29	11 51	12 19	1 27	2 6	2 37	3 13	3 44	4 16	4 46	5 19	5 50	6 22	7 21	7 3

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ԴԱԼԱԹԻՈՑ ՓՈՐՍԱ

Գալաթիա 25 փետր.

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿՈՒԹԵԱՆ
(Օսմ ոսկին 100 ղրուշի հաշուով)

Լոնդրա 3 ամիս, զրկ.	110,27 1/2 առ Անգլ. լիր
Փարիզ 3 » ֆր.	22,77 1/2 առ Օսմ. լիր

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹԴԼԹՈՑ

Օսմ. գանս. գոցուածքաւ (գ. կ.)	13,26
բացուածքաւ	13,12
կէս օրին	13,12
Եգիպտ. միաց. բաց. ոսկի	82,30
	Անգլ. լիր
Սօսիէթէ ֆինանսալ 6 0/0	5, 8
» Օթոման	4, 5
Կ. Պոլսոյ Պանքան	8 10
Քրէտի ֆինանսալ 6 0/0 Օսմ. լիր	6, 8
Փոխ. 1863 (Մութոն) 6 0/0 Ֆր.	
» 1865 » 6 0/0	71,
» 1869 (Բինար) 6 0/0	63,
» 1872 (Գօն տէս Թրէզոր)	22,50
» 1873 (Բինար) 6 0/0	58,
Ռումէլիի երկաթուղի	56,25
Լաւրիուս (գ. կ.)	165,
Թրամուայ Օսմ. լիր	545,
Գազագրամ »	980
Հէվալէթիք	20
Ռիգոր	—

ԸՆԹԱՑՔ ԳՐԱՄՈՑ
(Օսմ. ոսկին 100 ղրշէն) Ղրշ.

Անգլիական ոսկի	110 10
Գերմանական »	87 35
Բոլ	90 18
Գրիմից	51 25
Գաւազան Թուզթ (գարիք)	900
» արծաթ (նոր)	91 18
Ազնիւրէի տարբերութիւն	108 18
Վենցոց	104 5
Չինգոց	104 5
Մէրքանթիլ	102 10

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՓՈՐՍԱ

Լոնդրա 7 մարտ

Անգլ. Քօնս.	102 5/16
Օսմ. »	12 1/8
Փոխ. 1865	15
» 1869	13 1/8
» 1871	75 7/8
» 1872	24
» 1873	12 3/8
» 1877	88 1/2
Պանք Օթոման	20 1/4
Ռուս. փոխ. 75ի	87 5/8
Եգիպտ. միացեալ	74
» արտաքին	96 5/8
Տայրա Սանիէ	74
Փոխ. Ռուչիլտ	95 25
Փոխնկագիր Փարիզի վրայ	25,424

Փարիզ 7 մարտ

Գաղղ. Քօնս. 3 0/0	115·50,
» » 3 0/0	82,3
Օսմ. Քօնս.	12·30,
Փոխ. 1865 Ֆր.	
» 1869	65
» 1873	60
Օսմ. Երկաթուղի	37,12,50
Պանք Օթոման գ. կ.	754,37,50
Քրէտի Լիոնէ գ. կ.	765·
Ռուս. փոխ. 3 0/0 (1877)	91,75
» » Արեւելեան	—
Իտալ. Քօնս.	89,65
Եգիպտ. միացեալ	376·25
Փոխնկագիր Լոնս. վրայ	25,25

Վիէննա 7 մարտ

Փոխ. Լոնտրայի վրայ	120,
Ռումէլիի երկաթուղի	27,

ԿԷՍ ՕՐ 5,56